

Mina Arvo Aavik MTÜ Varkja ja Üru külade Seltsi volitatud esindaja, pöördun Teie poole seoses Varkjasse plaanitud radarmasti küsimuses. Oleme selles küsimuses suhelnud Keskonnaagentuuriga alates 14. detsembrist kuni tänaseni tulemusteta. Meie arvates ei ole mõistlik ehitada radarjaam keset kahte küla ja bussipeatuse vahetusse lähedusse.

Meie oleme seisukohal, et meie tänane ilmaprognoos on tavainimese tarvis piisavalt täpne ja pealegi on meile esitatud kaartidelt näha, et Baltimeri on kaetud pea 3 kordse radarhaardega. Arvame, et radari selline tihedus tekitab anomaaliaid, radarid peaksid olema seatud tööle tsükliliselt, sest nende kiired ristuvad! Norra läänerannikul on see vaid osalise kahekordse ülekattega! Keskonnaagentuur aga on algatanud ehitustöid objektil ebaseaduslikult, enne ehitusloa omamist. Täna on väljastatud valla poolt projekteerimistingimused aga ilma ehitusloata oli juba detsembriks 2023 a. paigaldatud elektrikilp ja täna on vaiadega märgistatud hoone iseloomulikud punktid!

- Projekteerimistingimused -

1. Väljastatud Projekteerimistingimustes on kirjas, et lähim elamu on 400 meetri kaugusel aga tegelikult on lähim Saekaatri kinnistu põlenud eluhoone asemel püstitatud väikeehitised 160 – 180m radarmastist. Kaks kinnistut – üks Üru külas Tiiso Oti ja teine Varkja külas Lõuka on 400 meetri piirimail. Härra Avo Sipelgas -e poolt öeldu ohutu kaugus 500 meetrit - haardesse jääb veel Kuuse kinnistu Üru külas.

2. Toetudes Kihelkonna valla üldplaneeringu seletuskirjale lk 25 „Segafunktsiooniga maa arendamise põhimõtted“ alumine alalõik – Karujärve piirkonnas ehitamisel tuleb säilitada senine tehisobjektideta vaade järvelt maale – Radarmasti kuue meetrine kuppel 42 meetri kõrgusel ning 50 meetrisel künkal - on märgatav ka Karujärvelt kui tehisobjekt. Kindlasti on see tehispalli vaade häiriv Karujärvelt !

3. Projekteerimistingimustele eelnenud ajal, alates 14.detsembrist 2023, on kohalik kogukond kajastanud oma probleemid päevalehes, hiljem kohalikus sotsiaalmeedias Kihelkonna Tegusate inimeste Facebookis. Peale seda kui esitasin Saarte Hääle toimetajale Andres Sepale taotluse minu küsimused uuesti lehte tuua. Tema keeldus ja peale konfliktset küsimust - milles on tegu, miks meie probleemi ei kajastata? See on ju ajakirjanike pärusmaa! Tuli ka temalt omapoolne artikkel, kust tulid välja ka salastatud dokumentatsioon. Siis lubati valla poolt meile, et projekteerimistingimusi ei väljastata enne kui Harkus on teostatud mõõdistused! Nüüd on mõõdistusi tegemata projekteerimistingimused väljastatud ja meie vastuseisjate ehk oma kodude ohutuse eest võitlejatele on meediasse jälle blokeering. Isegi Kihelkonna Tegusates on, meiele vastastele, päevapiirangud! (kureerib Kihelkonna Osavallajuht Eveli Ait).

4. Meie arvamus ei kajastu piisavalt väljastatud projekteerimistingimustes! Meie osalus vastasseisust on mainitud - mõned? Aga need mõned olid enamuse Varkja, Üru ja ka Kuusi küla elanikest, kes allkirjastasid vastuseisu! Kogu Varkja küla oli vastu ja vastu ka Üru küla peale ühe pere, kust allkirjakoguja oli selle talu perenaine! Enamus ka Kuusi külast! Oli vaid üks kogukonnateavitus Kihelkonna rahvamajas ja see oli vaid 14. detsembril 2023 aastal ning see on protokollimata! Tulevikule teadmata mis räägiti või kes rääkis. Seal aga avalikustati meile, et tuleb piirang kõrgehitistele ja seda 5 km raadiuses!

5.Meie päringutele kiirguse ohust elukeskkonnale ei osatud midagi vastata! Kuna ohutus jäi tõendamata, oli rahvas vastu ja otsustati vastulause vormistada uuel aastal. 9. jaanuaril 2024 toimuski vastulause vormistasime. Koosviibimine oli mõeldud vaid meie kirja koostamiseks, kohal oli tulnud osavallakogu esindajad kes püüdsid me kirjavormistust nurjata! Väide nagu oleks allkirjastajaid vaid mõned olnud, on väär! Et neid kahtkümmend kuute inimest, kes allkirja andsid, lugeda mõnedeks oleks pidanud Keskonnaagentuuri spetsialistid või vallaametnikud kutsuma 14.12.23 teavituskooolekule kõik Saaremaa ja Hiiumaa elanikud! Kuna piirduti vaid kahe külaga siis olid

vastu pea kogu elanikkond! Allkirjatamiskoosolekul aga osalesid ka Kuumi küla elanikud, kuna radarmast mõjutab ka nende elukeskonda!

- Ja enamusest tuleb neid kahtkümmet kuut võtta ja sellest lähtuda! Teisene käsitus on väär!

Siit järeldame, et Projekteerimistingimused on väljastatud ennetähtaegselt, ei vasta valla täna kehtivale üldplaneeringule, on vastu kohaliku kogukonna soovidele, valesti on käsitletud kogukonna osalust protsessis ja on siitläbi õigustühised!

- Radar -

1. Meie küsimustele keskkonnamõjudele toodi nii Keskkonnaagentuuri kui ka vallaametnike poolt näitena Sürgavere, kus kõik pidi suurepärase olema – ka Kihelkonna osavalla juht oli rääkinud Sürgavere külavanemaga, kes olevat positiivselt meelestatud. See aga ei ühti minu, Arvo Aavik, küsitlusega! Minu andmetel ei ole Sürgavere külavanem kellegagi rääkinud ja tema

arvamus on subjektiivne. On ka subjektiivne elaniku arvamus, kes arvas, et inimesed Sürgaveres on muutunud kärsituks või rahutuks. Meile teadaolevalt on Terviseamet käinud Sürgaveres mõõdistamas, inimeste kaebuse peale, sealse loomalauda öist müratausta. Kui Terviseamet on teostanud mõõdistamisi, kas on ka teada, mis põhjustas loomade või siis inimeste ärrituvuse.

Enne radarjaama paigaldamist on vaja veenduda just see radarjaama ohutuses ja et vältida ülemagnetiseerumist on vaja radarjaamade impulsskiirte täiendavaid ning pidevaid uuringuid! Uuringud aga peavad toimuma kindlasti identsete jaamade juures. Harku C – riba jaam aegunud ja võetakse käigult maha! Meie teadaolevatel (SEME3) andmetel peab 2029 aastaks vahetatud olema kõik meie C-riba ilmaradarid välja X – riba radarite vastu! Meile, kui uskuda hanget mida meile serveeriti, peab küll tulema C-riba jaam, tööparameetrid aga uuendatud! Uue radari kiir liigub suurema vertikaalse trajektooriga, võib silmapiiril maapinnale jõuda (-5kraadi) ja seniidi ületada (108kraadi)! Seniidi läheduses umbes horisondist kõrgemal, kui 45 kraadi aga annab kiire tagasipeegelduse atmosfääri tihedamatest kihtidest maapinnale, kus toimub seal oleva keskkonna ülemagnetiseerimine ja seda silmapiirilt 45kraadist kuni 108 kraadini! Meile teadaolevatel andmetel Eestis puudub spetsialist kes, või isegi ka mõõteriist mis mõõdaks impulsslaineid! Meie teada saame mõõta magnetvälju aga mitte impulsslaineid ja sealtläbi mitte ka radareid! (see on spetsialistide arvamus!) Kui Terviseamet plaanib Harkus mõõdistamised siis soovime, et seda teeks spetsialist, kelle meie välja valime!

2. Meile on serveeritud praeguste radarite või siis hankes olevate radarite andmeid! Ka need on puudulikud ja selgitamata! Siit püüan mõista mis asi on keskmine sagedus impulsslaine 570Hz? Ka minusugune tavainimene saab aru kui lühikene on aeg sekund! Selles ajahetkes aga kuvatakse 570 impulssi. Seda sekundit võiks kujutada radarkiire hammassaena, millel oleks 570 hammast, neid hammaste pikkusi ehk võiks võrrelda võimsusena 250kW, selle ühe hamba kestvus piki saagi oleks kusagil 0,000002 sekundit, hammaste vahe samuti piki saagi oleks 0,001754 sekundit. Parema pildi saab aga kui võrrelda seda puudena, sest tegu on suure võimsusega 250kW. Iga puu järel on $(1754 / 2 = 877)$ 876 puu jagu tühimikku ja siis tuleb jälle puu mille pikkus latva ongi keskmiselt 250kW! Neid puid ehk impulsse tuleb sekundis 570 tükki ja igaüks meenutab „kuvaldat“ (seda teadlaste sõnul) mis meist läbi prantsatab! Kuvaldalööök on väidetavalt nagu Harkus ja Sürgavereski keskmiselt 5500 kuni 5700Hz. Servadest või äärtest hõredam ja keskelt tihedam!

Saan aru, et iga 20 sekundilise ringi järgi on 2 kuni 5 minutine (vahe reguleeritav!) vahe siis jälle uus “kuvaldarahe” ring - see oleks piltlikult see sagedus 570 Hz! Seepärast, et sest kuvaldarahest aru saada, koolitabki emeritprofessor Hiie Hinrikus, Tartu Maaülikoolis uusi keskkonnamõõdistajaid! Seesama teadlane kes 30. jaanuaril meile Kihelkonnal, läbi videosilla väitis, et kiir liigub üle me peade, meid puudutamata! Aga samas ütles, et radarist endast ja selle kõrvalkiirtest, ta midagi ei tea, ning võrdles radarit prozektorina! Küsimustele vastates ütles, et ei ole mõistlik radarit bussipeatusse paigaldada. Samuti, et radari alune peaks piiratud olema! (olemas on isiklik salvestus koosolekust!)

Ilmaradarid on kahe modulaatoriga, mis saadavad mõlemad impulsse ja siit järeldan, et impulsisagedus ei ole siis mitte 570 vaid 1140 impulssi ("250kW kuvaldalööki") sekundis! Need impulsid ei ole aga stabiilse sinusoidiga, vaid need erinevate sagedusega sinusoidide kogumikud, ehk kobarad, millede jaoks ongi eraldi mõõteriista tarvis! Mida see haamrilöök elusloodusega teeb pole teada (uurimata) aga n.n. surnud looduse (kivide) puhul see peegeldub tagasi. See kui me ei suuda valdkonda mõõta või ei mõõda seda, ei tähenda, et valdkond on ohutu! Me lihtsalt ei teavita see ohtlikkust endale ehk siis kohalikule kogukonnale!

3. Minu arvates on veel probleeme mis on selgusetud - üks neist - radarkiire töösoleku ajal tekib radarantenni katva kupli sees samasugune tagasipõrkumine kui kiire kohtudes pilve või uduga ja see jääb sinna tehispalli sisepinnale põrkuma ja kiirgama läbi selle kupli kuni hääbub seal põrkudes aga selleks ajaks on järgmine kiir tekitatud. Pidev magnetkiire põrkumine selles katvas pallis võiks võrrelda tavalise elektripirniga mis kasutab mitte valgussagedust vaid nähtamatut magnetsagedust ja oleks nagu magnetpirn! Ja ehk sealtläbi on ka see 500m ohutsoon, millest viitas härra Avo Sipelgas!

Varkja - see muistne kivirauna ala peaks muinsuskaitseala olema! See on ka haruldaste taimede leviku ala! Siin on kogu saarerahva seene- ja marjaala! Ka kaitsud kakulised pesitsevad siin!

"Vaatomata aastakümnete jooksul tehtud tuhandetele uuringutele ei ole teadlased siiani suutnud kindlaks teha, milline kiirguse tase on ohutu." ([link](#)) Seepärast: "Ettevaatuspõhimõtte järgimine on ülimalt oluline ja hetkel seoses elektromagnetväljadega ka ainuvõimalik, sest siiani ei ole teadlased suutnud määratleda tervisele ohutut elektromagnetvälja taset." (Hiie Hinrikus ja kogu Euroopa Liit soovitus)

Kuna see valdkond on uurimata ja selle ohutus meile tõestamata, arvame, et lähtuvalt Ehitusseadustiku § 44 punkt 3 alusel tuleb keelduda ehitusloa väljastamisest. Ja kui neid uuringuid pole tehtud ja meile ohutust tõestatud ning kuna inimesed kodus saavad pidevalt viibida selles uurimata keskkonnas võib lisada ka ehitusseadustiku § 44 punkt 4!

Lugupidamisega Arvo Aavik

MTÜ Varkja ja Üru külade Seltsi volitatatud esindaja